

Pagna ewlenija>Legiżlazzjoni u każistika>Legiżlazzjoni nazzjonali

Vnitrostátní právní předpisy

Awstrija

Úvod – Tato stránka poskytuje informace o právním systému Rakouska a přehled rakouského práva.

Prameny práva

Rakouské právo je především psaným právem (*gesetztes Recht*). Naopak obyčejové právo hraje pouze velmi omezenou úlohu. Rozsudky nejvyšších soudů stanoví důležité zásady pro uplatňování práva a mají zásadní význam, ale soudcovské právo není jako pramen práva formálně uznáno.

Rakouská ústava stanoví, že obecně uznávaná pravidla mezinárodního práva tvoří součást rakouského spolkového práva a stanoví, aby byly **mezinárodní smlouvy** začleněny do rakouského právního řádu (obecná a zvláštní provedení mezinárodních smluv ve vnitrostátním právu). Postavení ustanovení mezinárodní smlouvy ve vnitrostátním právním řádu je určeno jejich obsahem.

Aby byly mezinárodní smlouvy, kterými se mění nebo doplňuje ústava, schváleny v Národní radě (*Nationalrat* – dolní komora rakouského parlamentu), musí být přijaty stejnou zvláštní většinou hlasů jako spolkové ústavní zákony. Pro mezinárodní smlouvy, kterými se mění nebo doplňují zákony, platí stejné požadavky na usnášeniškopnost jako pro přijímání návrhů zákonů.

Spolkový prezident v zásadě uzavírá mezinárodní smlouvy na žádost spolkové vlády nebo spolkového ministra pověřeného vládou. K uzavření politických mezinárodních smluv a mezinárodních smluv, kterými se mění nebo doplňují právní předpisy, je nutný předchozí souhlas Národní rady. Spolkový prezident může zmocnit spolkovou vládu nebo příslušné členy spolkové vlády, aby uzavírali některé druhy mezinárodních smluv, které nemají politický charakter ani se jimi nemění či nedoplňují právní předpisy.

Podle rakouské ústavy platí v každé z **devíti spolkových zemí** (*Bundesländer*) vedle spolkových ústavních zákonů jejich vlastní **zemské ústavní zákony**.

Ústavní zákony spolkových zemí nesmí být v rozporu se spolkovými ústavními zákony, a jsou jim tedy **podřízeny**. V zásadě však tato hierarchie mezi spolkovými a zemskými právními předpisy neexistuje. Od roku 1988 mohou spolkové země uzavírat mezinárodní smlouvy v záležitostech, které spadají do jejich působnosti. V zahraničních věcech má však i nadále přednost spolková vláda.

Druhy právních nástrojů – hierarchie právních norem

Spolkový ústavní zákon musí být v Národní radě schválen dvoutřetinovou většinou odevzdaných hlasů, přičemž musí být přítomna alespoň polovina poslanců. Kromě toho musí být takto přijatý právní předpis výslovně označen jako „ústavní zákon“ nebo „ústavní ustanovení“.

Naopak platné usnesení o ustanovení založeném na spolkovém zákoně vyžaduje přítomnost alespoň jedné třetiny členů Národní rady a absolutní většinu odevzdaných hlasů.

1. Základní zásady ústavy

Tyto základní zásady (*Grundprinzipien*) rakouské ústavy představují nejvýznamnější právní předpisy rakouského právního systému:

- zásada demokracie,
- zásada rozdělení moci,
- zásada právního státu,
- zásada republikánského zřízení,
- zásada spolkového státu a
- liberální zásada.

Společně tyto zásady tvoří **základní ústavní pořádek** (*verfassungsrechtliche Grundordnung*).

Mají velkou ústavní důležitost. Pokud má **změna ústavy** za následek opuštění kterékoli z hlavních zásad nebo zásadně mění vztah mezi těmito zásadami, považuje se to za celkovou změnu ústavy a **vyžaduje provedení referenda**.

2. Primární a sekundární právo EU

Přistoupení Rakouska k Evropské unii dne 1. ledna 1995 znamenalo celkovou změnu rakouské ústavy. Od přistoupení Rakouska je právní systém založen nejen na rakouském ústavním právu, ale také na právu Evropské unie (**ústavní dualismus**). Převažuje názor, že **právo EU má přednost před vnitrostátním právem** a rovněž před obyčejnými spolkovými ústavními zákony, ne však před základními zásadami ústavy.

3. „Obyčejné“ spolkové ústavní zákony

Ústavní právo stanoví „pravidla hry“ pro politickou činnost, protože určuje:

- legislativní proces,
- postavení nejvyšších orgánů státu,
- vztah mezi spolkovou vládou a spolkovými zeměmi, co se týče legislativního procesu a uplatňování práva, a
- kontrolu činnosti vlády veřejnoprávními soudy.

4. Spolkové zákony

Základní zásada právního státu zakotvená v ústavě vyžaduje, aby bylo právo (ve veřejné správě a u soudů) uplatňováno v souladu se zákonem. Ústava rozděluje zákonodárnou moc mezi spolkovou vládu a spolkové země.

5. Nařízení

Nařízení (*Verordnungen*) jsou **obecné právní předpisy vydávané správními orgány**, které jsou závazné pro všechny osoby spadající do působnosti daného předpisu. Ústava svěřuje obecné oprávnění k vydávání prováděcích předpisů, které rozvádějí pravidla stanovená v obecnějších ustanoveních, obvykle zákonech. Nařízení mohou upravovat nebo doplňovat zákony pouze v případech, kdy jsou k tomu výslovně zmocněna ústavou.

6. Rozhodnutí

Rozhodnutí (*Bescheide*) jsou primárně správní akty k použití zákonů a jsou určena pouze osobám specifikovaným v rozhodnutí.

Institucionální rámec

Zákonodárný sbor

Ústava rozděluje pravomocí mezi spolkovou vládu a spolkové země a do legislativního procesu jsou zapojeny různé orgány.

Národní rada přijímá spolkové zákony, obvykle je zapojena také **Spolková rada** (horní komora rakouského parlamentu) Národní rada má 183 poslanců, kteří jsou přímo voleni občany. Spolkovou radu však volí zemské sněmy (*Landtage*). Zpravidla má Spolková rada pouze právo vznést vůči návrhu zákona námítku.

Právní předpisy spolkových zemí přijímají zemské sněmy.

Legislativní proces

Návrhy zákonů mohou Národní radě předkládat:

poslanci Národní rady (nevládní návrh zákona),

spolková vláda (vládní návrh zákona) nebo

Spolková rada.

Národní radě se navíc musí k projednání předložit občanská iniciativa, kterou předložilo spolu s podpisy 100 000 voličů nebo jedna šestina voličů ve třech spolkových zemích.

V praxi je většina **legislativních podnětů** předložena **spolkovou vládou**. Návrhy zákonů spolkové vlády musí spolková vláda schválit jednomyslně. Předkládá je příslušný ministr a před přijetím ve spolkové vládě jsou další orgány, jako jsou spolkové země nebo jiné zúčastněné subjekty, vyzvány k předložení připomínek.

Návrh zákona po přijetí Národní radou vyžaduje souhlas Spolkové rady. (Návrhy spolkových zákonů týkající se financí nemusí být Spolkové radě předloženy – spolková suverenita Národní rady). Kancléř následně předloží návrh zákona prezidentovi k **ověření**.

Národní rada může rozhodnout, že se o návrhu zákona bude konat **referendum**. Referendum rovněž může vyžadovat většina poslanců Národní rady. V takovém případě musí být návrh zákona, který byl již schválen v Národní radě, před ověřením schválen v referendu. Referendum je rovněž vyžadováno pro jakoukoli celkovou změnu ústavy.

Prezident svým podpisem osvědčuje, že zákon byl přijat v souladu s ústavou. **Ověřený** zákon musí být kontrasignován spolkovým kancléřem.

Po potvrzení spolkovým kancléřem se spolkový zákon vyhlásí ve sbírce spolkových zákonů (*Bundesgesetzblatt*). Pokud sám zákon výslovně nestanoví retroaktivní účinek nebo nespecifikuje datum, kdy vstupuje v platnost (legisvakance), **vstupuje v platnost** na konci dne, kdy byl vydán a zoeslán výtisk spolkové sbírky zákonů, ve které je vyhlášen.

Zákon může být zrušen buď výslovně (formální odchylka), nebo přijetím nového právního předpisu, jehož obsah je v rozporu s předchozím ustanovením (věcná odchylka), aniž by formálně stanovil, že předchozí ustanovení již není platné (*lex posterior derogat legi priori*). Zvláštní zákony mají přednost před obecnými zákony (*lex specialis derogat legi generali*). Doba platnosti zákona může být rovněž stanovena již od počátku.

Databáze právních předpisů

Online přístup k rakouské legislativě umožňuje stránka [Právní informační systém Rakouské republiky](#) (*Rechtsinformationssystem des Bundes*), kterou provozuje **Spolkové ministerstvo pro digitalizaci a podnikatelské prostředí**.

Je přístup do databáze zdarma?

Přístup do databáze [Právní informační systém Rakouské republiky](#) je bezplatný.

Stručný popis obsahu

Právní informační systém Republiky Rakousko obsahuje:

Spolkové právo

spolkové zákony (konsolidované znění);

autoritativní verzi rakouské spolkové sbírky zákonů (*Bundesgesetzblatt*) od roku 2004;

rakouskou spolkovou sbírku zákonů 1945–2003;

císařskou a spolkovou sbírku zákonů (*Reichs-, Staats- and Bundesgesetzblatt*) 1848–1940;

sbírku právní předpisů 1740–1848 (externí);

německou sbírku zákonů (*Reichsgesetzblatt*) 1919–1945 (externí);

návrhy zákonů (*Begutachtungsentwürfe*);

vládní návrhy zákonů (*Regierungsvorlagen*).

Právo spolkových zemí

zákony spolkových zemí (konsolidované znění);

autoritativní a neautoritativní zemské sbírky zákonů (*Landesgesetzblätter*) (různé doby).

Obecní právo: vybraná právní ustanovení obcí těchto spolkových zemí:

Korutany (všechny obce);

Dolní Rakousko;

Horní Rakousko;

Salcbursko;

Štýrsko;

Vídeň.

Judikatura

Ústavní soud (*Verfassungsgerichtshof*);

Správní soud (*Verwaltungsgerichtshof*);

Seznam norem (*Normenliste*) Nejvyššího správního soudu;

Rozsudky Nejvyššího soudu (*Oberster Gerichtshof*), vyšších krajských soudů (*Oberlandsgerichte*), krajských soudů (*Landesgerichte*), okresních soudů (*Bezirksgerichte*) a Nejvyššího soudu pro patenty a ochranné známky (*Oberste Patent- und Markensenat*) a mezinárodní rozsudky;

Spolkový správní soud (*Bundesverwaltungsgericht*);

Krajské správní soudy (*Landesverwaltungsgerichte* (LVWG))

Spolkový finanční soud (*Bundesfinanzgericht*) (externí)

Úřad pro ochranu údajů (*Datenschutzbehörde*) (před rokem 2014: Komise pro ochranu údajů (*Datenschutzkommission*));

Disciplinární komise, Nejvyšší disciplinární komise, Odvolací soud (*Disziplinarkommissionen, Disziplinaroberkommission, Berufungskommission*);

Dozorčí orgán pro zastoupení zaměstnanců (*Personalvertretungsaufsichtsbehörde*) (před rokem 2014: Dozorčí tribunál pro zastoupení zaměstnanců (*Personalvertretungs-Aufsichtskommission*);

Komise pro rovnoprávnost (*Gleichbehandlungskommissionen*) od roku 2014

Komise pro rovnoprávnost (*Gleichbehandlungskommissionen*) od roku 2008 (externí);

Finanční dokumentace, Nezávislý finanční tribunál (*Unabhängiger Finanzsenat*) (externí);

Nezávislé správní tribunály (*Unabhängige Verwaltungssenaten*) – vybraná rozhodnutí z let 1991 až 2013;

Azylový soud (*Asylgerichtshof*) – červenec 2008 až 2013;

Nezávislý spolkový azylový soud (*Unabhängiger Bundesasylsenat*) – vybraná rozhodnutí od roku 1998 do konce června roku 2008;

Soud pro životní prostředí (*Umweltsenat*) – vybraná rozhodnutí z let 1994 až 2013;
Spolková rada pro komunikace (*Bundeskommunikationssenat*) – vybraná rozhodnutí z let 2001 až 2013;
Kontrolní orgány pro zadávání veřejných zakázek (*Vergabekontrollbehörden*) – vybraná rozhodnutí do roku 2013;
Rozhodnutí Nejvyššího soudu a kasačního soudu v občanských a trestních věcech (1885–1897) (externí);
Sbírka rozhodnutí Rakouského císařského soudu (*Reichsgericht*) 1869–1918 (externí);
Sbírka rozhodnutí rakouského Ústavního soudu (*Verfassungsgerichtshof*) 1919–1979 (externí);
Sbírka rozhodnutí Rakouského správního soudu (*Verfassungsgerichtshof*) 1876–1934) (externí).

Další prohlášení:

Zkušební řád pro mistrovské řemeslníky a zkoušky odborné způsobilosti podle průmyslového zákoníku (*Gewerbeordnung*);
Oficiální ustanovení systému sociálního pojištění – platné od roku 2002;
Plány infrastruktury zdravotní péče (ÖSG, RSG);
Úřední veterinární věstník (OVV) ode dne 15. 9. 2004.

Obecné vyhlášky (*Erlässe*)

Vyhlášky spolkových ministerstev;
Nařízení a vyhlášky spolkového ministerstva financí (externí);
Vyhlášky spolkového ministerstva práce, sociálních věcí, zdravotnictví a ochrany spotřebitele (*Bundesministerium für Arbeit, Soziales, Gesundheit und Konsumentenschutz*) ve věcech sociálního pojištění (externí).

Rakouské zákony

Některé rakouské zákony jsou k dispozici také v angličtině.

Další informace

Další informace naleznete na webových stránkách [Právního informačního systému Rakouské republiky](#).

Poslední aktualizace: 13/09/2021

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.